

כאיל תערוג

פנינים על פרשיות השבוע ועניינא דיומא

ממזן רבן של ישראל רבנו בעל אילת השחר שליט"א

מספריו הק' ומכתבי תלמידים

גליון 28 שמיני תשע"ד

מתורת הפרשה

וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם. (שמיני יא, לח)

מי שאינו זוכר אם בשעת מעשה כשירד הטל על הפירות הי' לו נחותא, יליע אם הוי בכלל ספיקא דאורייתא לחומרא. ועי' משנה אחרונה ריש פ"ג דמכשירין דדריש מהלשון כי יתן **דמשמע ודאי**, וק"ק לדרוש לבד מהפסוקים.

ולכאוי אי"ז נוגע לספק טומאה, דהא הכשר אינו טומאה רק אח"כ אם יגע בו שרץ נטמא עי"ז, ואי"ז דומיא דסוטה. ועי' חזו"א מכשירין סי' ו' סק"ח שכתב כן דלא שייך עי"ז דין ספק טומאה, ורוצה לומר דמוקמינן אחזקה דאינו אוכל, ונשאר בצ"ע. ובסי' ח' סק"ד נקט בפשיטות דמוקמינן אחזקה. (אילת השחר מכשירין פ"ג מ"ה)

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם. (שמיני יא, ז)

הנה כתוב בספרים שכל הנאה שיש להאדם באוכל, הוא לפי שיש בזה ניצוצות הקדושה וכל כמה שיש יותר טעם הרי יש בזה יותר ניצוצות קדושה, ודבר שאין בה ניצוצות הקדושה אין בו טעם. ולפי"ז נמצא שהחזיר שאומרים שטעמו ערב מאד, אי"כ נמצא שיש בזה הרבה ניצוצות הקדושה. וצ"ע.

ועכ"פ לפי הנ"ל יש להעיר על דברי מרן הגר"ח מוואלזין בס' כתר ראש אות קל"ז דכתב דכבוד זו מדה רעה ואינו דומה הנכיון בעולם הבא עבור הנאה גולמית של מעדנים מהנכיון עבור כבוד שהוא הנאה רוחנית, ומי שמקבל כבוד בעולם הזה, הרי שהדבר מנכה הרבה מזכויותיו.

אמנם אם ההנאה היא מהניצוצות הקדושה יוצא שגם הנאה זו היא רוחנית ולא רק דבר שאין בו ממשות, אלא משמע שכבוד יש רק הנאה רוחנית ובשאר ההנאות יש הנאה גשמית והנאה רוחנית, אבל זה גם הנאה רוחנית, לפי שדבר שאין בו ניצוצות הקדושה אין בו טעם כלל, עפר שאין בו ניצוצות הקדושה אין בו שום טעם ומי שאוכל עפר אין לו שום הנאה. (ביאורי רבנו לאגרת הגר"א עמ' ש"ח)

וישמע משה וייטב בעיניו. (י, כ)

ופרש"י הודה ולא בוש לומר לא שמעתי. (והוא מגמ' בזבחים קא, א) ואמר רבנו (אילת השחר כאן): הנה מזה שחז"ל משבחים את משה שהודה ולא בוש משמע שזה דבר גדול מאוד להודות על האמת.

ושמעתי שהחזו"א זצ"ל אמר שהוא מכיר ג' אנשים שמודים על האמת, ואחד מהם הוא הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל. והשני אמר שהוא בעל השרידי אש שחזר וביטל את דעתו בענין הימום הבהמות קודם השחיטה, שסבר להיתר, ואחרי שהגרח"ע ביקש ממנו לחזור בו, הוא חזר בו. והשלישי אינו זוכר מי היה. והמשיך רבנו שבאמת זו מדרגה מאוד גדולה להיות מודה על האמת, ומי ששואל מה הרבותא בזה הרי שהוא לא יודע כמה קשה הדבר, ומרן ז"ל הוצרך להעיד על הגרח"ע כן. (אעלה בתמר עמ' ע"א)

[ולפני מספר חדשים כששוחח עם רבנו מקורבו הרב ברייש שליט"א, וסיפר לו רבנו בתוך הדברים דבר זה, ולאחר מכן בהמשך השיחה סיפר רבנו שבהיותו בשוויץ לפני כשבעים שנה, התארח שם פעם האדמו"ר מסאטמר זצ"ל **בשבת פרשת פרה**, ואמר שם פלפול שלם על פרה, ובמוצש"ק בא רבינו אליו והקשה לו על דבריו, ונו"נ עמו בהרחבה מסוגיות רבות, ולא הסכים עמו. אך למעשה אמר רבנו שכעת נראה לו שמסתמא הוא היה צודק...]

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל. (שמיני ט, א)

והנה בגמ' שבת פז, א' "אמר ליה רב חביבי מחזנא לרב אשי תא שמע (שמות מ) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן תנא אותו יום נטל עשר עטרות ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים ראשון לכהונה ראשון לעבודה ראשון לירידת האש ראשון לאכילת קדשים ראשון לשכון שכינה ראשון לברך את ישראל ראשון לאיסור הבמות".

וכי רבנו באילת השחר שם: ראשון לשכון שכינה, אף שמלא כל הארץ כבודו, שם היה יותר השארת השכינה. ואין השארת השכינה שוה בכל מקום. ומש"כ רש"י מכלל דעד השתא לא שרתה, היינו בכזו מדה. ואף שכבר שרתה שכינה במעמד הר סיני בגילוי רב, שם היה זה דבר זמני, ואח"כ הותרו לעלות בהר, אבל במשכן היה יותר קבוע. ובתרגום יונתן (ישעיה ו, ג) תרגם קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתיה. היינו שבשמים יש מקום שכינת כבודו, דשם שאין חטא יש יותר השארת השכינה.

ובהא דהוי ראשון לאיסור הבמות. לכאוי אין כאן עטרה ומעלה אלא הוא איסור בעלמא, והרי איסור הבמות הוא לא משום מעלת המשכן שהרי גם בזה"ז שאין מקדש אסור במה, וע"כ שהוא איסור בעלמא. [והכא דאמר' ראשון לאיסור במה יש להתספק האם האיסור הוא על עשיית הבמה, או על הקרבה בו. ורש"י כתב שנלמד מדכתיב ואל פתח אוהל מאד לא הביאו, משמע דמיירי כאן על איסור הקרבה, ולא על הבנין].

ענין בפרשה – ברכת כהנים

הכל תלוי בכהנים

כותב הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א בהסכמה לס' 'ברכת כהנים באהבה': "לפני איזה זמן הייתי אצל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן שליט"א, ואמר לי שתמוה אצלו מאד לראות אנשים הזקוקים לאיזה ישועה. שמבקשים ומחפשים לקבל ברכות, והרבה פעמים נודדים למרחקים בשביל כך, ואף שאין להם שום אסמכתא שיש ענין בברכותיהם של המברכים, ואינם שמים אל ליבם שיש להם בסמוך **בכל יום יום ברכה שהקב"ה הבטיח שיש בה כח והיא פועלת שפע של ברכה**, והיא הברכה שמברכים הכהנים בכל יום, ואינם משתדלים לרדוף ולהשתדל אחר ברכת כהנים.

ומוסיף שם הגר"ד: בעקבות דברים אלו, נתעוררתי לחשוב שהיה מן הראוי למצוא דרכים לעורר את הלבבות לגודל המשמעות של ברכת כהנים שאפשר לפעול על ידה דברים גדולים ונשגבים. ועי"ש שהאריך בזה.

כיצד בירך אהרן

וישא אהרן את ידו ויברכם (שמיני פרק ט' פסוק כ"ב). ופרש"י ברכת כהנים יברך וכו'. משמע שנשא את כפיו לבד. ובטור או"ח ריש סימן קכ"ח משמע שעיקר נשיאת כפיים הוא בשני כהנים, ועי' תוס' במנחות מ"ד א' ד"ה כל כהן ובביאור הלכה סעיף כ"ה. ועי' ברמב"ן ובהעמק דבר שם. וכתב רבנו: [באילת השחר] יל"ע אם אהרן בירך אשר קדשנו בקדושתו של אהרן. או שבירך אשר קדשנו בקדושת כהונה או בקדושתו, ולצד השני נמצא דכשנשא כפיו עם בניו הם בירכו שני סוגי ברכות. ומסתבר שגם אהרן בירך בקדושתו של אהרן כיון שזה שם סוג הקדושה שנתקדש, וכן למ"ד בזבחים ק"ב א' שמשה נשאר כהן י"ל שבירך אשר קדשנו בקדושתו של אהרן. [ובנותן טעם להביא כאן הערת רבנו על הארצות החיים (סי"ח סק"א) שעל לבשת בגדי כהונה מברך אקב"ו על לבשת בגדי כהונה. והעיר רבנו אמאי לא כתב הארצות החיים שיברך אשר קידשנו בקדושתו של אהרן וכמ"ש הרמב"ם בסוף הל' תרומה לגבי אכילת תרומה. – ס' תורת קדשים עמ' י"ד]

קבלת הברכה

אמור להם (במדבר פרק ו' פסוק כ"ג) ופרש"י שיהיו כולם שומעים. יל"ע אם זה משום שהישראלים מצווים לשמוע או שזה דין על הכהנים שיאמרו באופן שכולם ישמעו. והנה החרדים הובא בביאור הלכה (ריש סימן קכ"ח) כתב מ"ע לברך כהן את ישראל וכו'. וישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים להם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה עכ"ל. ובפרשת בא (י"ג ח) כתבנו דבמצוה דלא מקוים אלא בשנים מסתבר דשניהם מצווים וכדעת החרדים. ועי' הפלאה כתובות כ"ד ב'. ושמעתי שמרן החזו"א לא סבר כדעת החרדים. והנה בסוטה ל"ח א' אמרין כה תברכו את בני ישראל אין לי אלא בניי גרים נשים ועבדים משוחררים מניין ת"ל וכו', ובשלמא לדעת החרדים דלישראלים יש מצוה להתברך מובן מה דמברין גרים נשים ועבדים משוחררים דני"מ שיש להם מצוה, אבל אם לא ס"ל כחרדים למאי נ"מ אם הם בכלל הברכה אמנם החזו"א דחה ואמר שזה מובן גם אם אין מצוה.

אומרים בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל דבזמן ברכת כהנים הישראלים צריכים לחשוב שהם חפצא דמצוה שהכהנים מקיימים בהם את המצוה לברך אותם, ואפשר לומר עוד, דהנה אהבת הקב"ה לישראל היא גדולה מאד, ואם כך היתה אהבתנו אליו היינו מאושרים, אמנם לא כל הזמנים שוים, ולפעמים הקב"ה מראה חיבה יתירה מהרגיל, והנה ברכת כהנים זה ברכה מהקב"ה, וכמשי"כ הרמב"ם הל' נשיאת כפיים פ"ט ה' הובא במשנה ברורה סימן קכ"ח ס"ק קמ"ו אל תתמה ותאמר מה תועיל ברכת הדיוט זה שאין קבול הברכה תלוי בכהנים אלא בהקב"ה שנאמר ושמך את שמי וגו' הכהנים עושים מצותן שנצטוו בה והקב"ה ברחמיו מברך את ישראל כחפצו עכ"ל. ובטור סימן קכ"ח מביא מהירושלמי בקול רם בקולו של רם מלמד שהקב"ה משתף קולו עמם, וזו זכות עצומה שכל אחד יכול בכל הדורות לשמוע, והנה הכהנים נצטוו לברך באהבה, וא"כ ברכת כהנים זה זמן שהקב"ה מראה אהבה יתירה, וא"כ השומע ברכת כהנים צריך לחזק את אהבתו להקב"ה, ואז כביכול כמים פנים אל פנים הקב"ה יראה לו אהבה יתירה, וטוב להתחזק בזה בזמן ברכת כהנים. (אילת השחר שם)

נוסח החפץ חיים בברכת כהנים

ששעתי מיהודי ישיש ר' אלי' טובי ז"ל, שלמד אצל החפץ חיים בתחילת יסוד הישיבה בראדין, שהחפץ חיים נסע לאחר הפסח לורשה לצורך הדפסת המשנה ברורה, ונודמן לו ליסוע עמו עד לידא, והחפץ חיים אמר בדרך הרי אצטרך לשהות בחג השבועות בורשה, ואיך אברך ברכת כהנים בהיגוי ליטאי מאחר שמדברים שם בהיגוי פולני, אולי גם אני צריך לדבר בהיגוי זה, ורא"ט הנ"ל אמר לו שבספר מסוים כתוב שההיגוי של הפולנים הוא שיבוש ולא צריך לחשוש לזה, והחפץ חיים לא התייחס למשי"כ בספר ההוא, ואח"כ נודע לו שמחבר הספר ה" משכיל והבין שמשום כך החפץ חיים לא התייחס לזה. ושמעתי מנכד החפץ חיים הר"צ זקס ז"ל שהחפץ חיים ה" אומר הרבה פעמים תיבת אתה מלעיל ולא מלרע, כדי להוציא מלב המשכילים. ולמעשה החפץ חיים בירך ברכת כהנים בהיגוי ליטאי. וידוע שההיגוי הליטאי קרוב מאוד למבטא התימני.

והנ"ל סיפר שבאותה נסיעה הבחין בדבר פלא, דברוסיא לפני מלחמת העולם הראשונה ה" בכל פרשת דרכים צלב שהגוים היו משתחווים לו בעברם לידו, והחפץ חיים נרדם בנסיעה, ובדרך שהעגלה מיטלטלת ה" נע ראשו הנה והנה, אבל כשהתקרבו בסמיכות להצלב ראשו של החפץ חיים עמד ישר ולא זז כלום, ואחרי שעברו מקום של הצלב שוב נענע עם הראש, והכל ה" בתוך השינה, דשמרו עליו משמים שלא יראה כמשתחוה לצלב ח"ו. (אילת השחר שם)

לקיים דאורייתא או לפחות דרבנן

נשאלה שאלה, כהן שיש לו שתי אפשרויות, או לילך לביהכנ"ס שיש שם כהן אחד, ועי"ז הם יהיו שני כהנים ויקיימו ברכת כהנים דאורייתא, עיין סימן קכ"ח ובמ"ב ס"ק ל"ט ובשעה"צ ס"ק מ"א, ולביהכנ"ס השני לא יהיה אף כהן. או שילך לביהכנ"ס שאין שם

כהן, ויהיה להם כהן אחד שיברכם. ונקטו רבותינו הגראי"ל שליט"א והגר"ח קניבסקי שליט"א שילך למקום שיש שם כהן ויקיימו ברכת כהנים דאורייתא. (כתבי הגאון רבי אפרים שטראוס שליט"א)

ספר במעלת ברכת כהנים

כותב הרה"ג ר' גדליה הוניסברג שליט"א: בש"ק נשא תשס"ח סיפר רבנו הגר"ח שליט"א שראה פעם בספר שאינו זוכר את שמו, מלפני בערך מאה שנה, שמפרש כל מילה בברכת כהנים איזה ברכה יש בכל תיבה, כגון 'ויחנך' בבנים ובנות, וישם לך שלום לשלום בית, וכוונתו שאפשר לבקש מהכהן שיכוון עליו בברכת כהנים על הדבר שצריך ישועה, והרבה פעמים הועיל להם, הנה באים כל יום אנשים בבעיות של שלום בית, חשבתי אמר מרן הגר"ח שאפשר שיעשו עצה זו.

לאחר בירור נמצא הקונטרס שמו 'חסד לאלפים' מהרב אליהו פנחס הכהן מריינא ונדפס בירושלים בשנת תרע"א, אשר בשער הספר נכתב 'בו יבואר מדברי חז"ל סגולת ברכת כהנים להשיג הצלחה לעושר וכבוד וחיים טובים וארוכים ולבטל כל רעה וזעם וצרה מן האדם ע"י כוונת הכהנים בעת דוכנם וכו', וכן עשה השל"ה הק' זצ"ל שהיה לוי ובעת הדוכן היה מכוין להמשיך הברכות על כל משפחתו שבחז"ל... ע"ש כל דבריו, וצולם למרן הגר"ח הקונטרס והובא לפניו ואמר שלכך נתכוין.

שמע מכך רבנו הגראי"ל שליט"א והתפעל מאד מדבר זה, וכשהיה אצלו הרב דוד אליעזר בן הרב יואל קלוגמאן שליט"א אשר ידיו רב להם בהוצאת ספרי ראשונים ועוד, שאלו להגראי"ל אם יש לו עצה מה להוציא דבר נוסף. השיב להם רבנו, ראשונים איני יודע, אבל יש קונטרס חסד לאלפים על ברכת כהנים, שיש שם לקט ממדרשים על סגולות שיש בברכת כהנים, ושמעתי מרבנו הגראי"ל שהאמת שרצה בעצמו להדפיס קונטרס זה, אבל עכשיו ששאלני מה להדפיס שיהיה לו המצוה, ואכן בשנת תשס"ט הוציא הני"ל ספר זה בהוצאה חדשה. (מנחת תודה עמ' פ"ד)

כוונת השמעיים

שח הגאון רבי ניסן גולדברג שליט"א: נוכח הייתי בעת ששאל ח"א את רבנו שליט"א כיצד צריך לכוין שעושה דבר מצוה שלשיטה אחת בראשונים זה מצות עשה ולשאר שיטות אי"ז מצוה, דיש בזה חשש בל תוסיף לאותם ראשונים שאי"ז מצוה. ענה לו רבנו, אני בכל יום נתקל במקרה כזה, בעת שאני עומד כנגד הכהנים לברכת כהנים, שלשיטת החרדים זה מצות עשה דאורייתא על הישראל לשמוע ברכת כהנים, ומאידך, לשאר הפוסקים אין בזה מצוה. ולכן אני מכוין לשם מצוה רק אם הלי' חרדים.

ברכת כהנים בחז"ל

בעת שערך רבנו מסעו לחז"ל, ששם הרי האשכנזים נוהגים שלא לישא כפים רק ביו"ט, הלך רבנו אחרי התפילה לבית כנסת של הספרדים כדי לשמוע מהם ברכת כהנים, כי לא רצה להפסיד אפי' יום אחד שלא ישמע ברכת כהנים. ובמנין שמתקיים בביתו מרבה להשתדל שיהיה לכל הפחות ב' כהנים שבוה יתקיים ברכת כהנים דאורייתא. ומחזיק מאוד טובה לכהנים המגיעים להתפלל אצלו ולברכו.

כהן המלבין פני חבירו

איתא בברכות ו,ב א"ר יוחנן כל כהן שהרג את הנפש לא ישא כפיו שנאמר ידיכם דמים מלאו, וכן נפסק בשו"ע סכ"ח סעי' ל"ה. והנה דנו בדבר החמור דהלבנת פני חבירו דחשובה כשפיכות דמים, האם כהן שהלבין פני חבירו יוכל לישא כפיו. ונחלקו גדולי דורנו, דעת הגר"ש וואזנר שליט"א בתשו' שבט הלוי ח"ח ס' קע"ב שמותר לישא כפיו, משום שאין זו רציחה בידים ואין כאן ידים מלאות דמים. וכן ס"ל להגראי"ל שטינמן שליט"א. וע"ע בתשו' להורות נתן ח"ח ס' ב'. אך דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל כפי המובא בס' אשרי האיש בזה"ל: כהן שהלבין פני חבירו ברבים ראוי להחמיר שלא ישא כפיו, ואין נוהגין כן. אמנם אם אינו רוצה לפייס חבירו יש להחמיר שלא ישא כפיו. ולפ"ז ראוי מאוד לזהר שגם מי שנכשל והלבין פני חבירו שילך עכ"פ לפייסו דחשיב כעשה תשובה ובוזה בודאי הקלו, דאל"ה הוא בספק, ובפמ"ג שם לא פשיטא ליה בדספק מותר לעלות, ויעו"ש היטב שבספק פלוגתא יתכן שיש להקל, ולמעשה צריך בזה שאלת חכם. (הרב י' מונק שליט"א עומקא דפרשה וישב תשע"א) [וע"ע במנחת שלמה סימן ז' שדן אם מותר לחלל שבת כשרואה מי שרוצה להלבין פני חבירו בשבת כי זה כמו רציחה עיי"ש].

להפסיק בשמונה עשרה לבר"כ

החזון איש הורה שהמתפלל שמונה עשרה עם הש"ץ יכול להפסיק לשמוע ברכת כהנים. וציין בהערות (אעלה בתמר), וכן העיד הגר"ח שמרן ז"ל התפלל פעם א' עם הש"ץ ושהה אחר ברכת מודים לשמוע ברכת כהנים וכ"ה בדינים והנהגות פ"ד סל"א. ורבינו הגראי"ל שליט"א הוסיף דנראה דאף את האמן על הברכה רשאי לענות שם. ומרן הגר"ח שליט"א כתב ע"ז: נכון, ואמר שלא מחוייבים להפסיק באמצע שמו"ע, אבל אם רוצים אפשר להפסיק. ופעם ר' יחזקאל לוינשטיין שאל את החזון איש מה לעשות בכה"ג שעומד באמצע שמו"ע ומברכים ברכת כהנים, ואמר לו שיעשה איך שרוצה, והוא אמר שלא מבין מה הפירוש איך שרוצה יעשה, אבל הפשט כנ"ל שמותר ולא חייבים. (אעלה בתמר ס' י"ח)

ברכת כהנים באהבה

אשר קדשנו בקדשתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה. יל"ע היכן כתוב שצריך להיות באהבה. ועיין מהר"ץ חיות סוטה ל"ט א. במשנה ברורה סימן קכ"ח ס"ק ל"ז כתב דכהן שהציבור שונאים אותו או הוא שונא את הציבור סכנה הוא לכהן אם ישא כפיו, ולכן יצא מביהכ"נ קודם רצה אם אינו יכול לכוף את יצרו ולהסיר השנאה מלבו, וע"ז תקנו בברכה לברך את עמו ישראל באהבה, עכ"ד, ולכאורה זה דוקא כשהכהן יודע ששונאו נמצא כאן, דהא בשו"ע שם סעיף כ"ד כתוב דעם שבשדות הם בכלל הברכה ובסעיף כ"ה כתוב ביהכ"נ שכולה כהנים כולם עולים לדוכן למי מברכים לאחיהם שבשדות ולא נזכר שצריך שלא יהא לו שונא ולא ישנא אף אחד מהעם שבשדות, וכנראה שזה שייך רק לציבור המתברכים שנמצאים בתוך ביהכ"נ, וצ"ב. ובמקומות שאין נוהגים לישא כפיהם בכל יום, יתכן שהם מתברכים מהכהנים שנושאים כפיהם כמו עם שבשדות. ויל"ע אם ברכת הכהנים זה למנצאים בביהכ"נ אלא דמועיל גם לעם שבשדות, או דהמכוון על כולם. ונ"מ אם הכהן שונא לאחד בחוץ ולא מכוין לברכו. (ימלא פי תהלתך תפילה עמ' רמ"ה).

מנהגי רבנו בעת ברכת כהנים

נוהג רבינו כאשר הש"ץ העובר לפני התיבה הוא כהן, שמקריא כל תיבה ותיבה בקול ובנעימה, ואומר רבינו דמצוה יש בכך, שמסייע לברכת כהנים.

חידוש מעניין היה כשהיה מתפלל רבינו בבית הכנסת, ובסמוך למקום שעמד בשעת ברכת כהנים, הניחו שם הכהנים את נעליהם, והיו ב"ה הרבה מאד כהנים, וחשש רבינו שיש ריח של זיעה מריבוי המנעלים, והתרחק מהם. [ואמר דאף שאין לו חוש הריח כ"כ, בכל זאת כיון שאדם רגיל מריח את זה יש להרחיק].

רבינו מקפיד בשעת ברכת כהנים, לא להישען על שום דבר. ולענין מקום העמידה אמר שאין קפידא לעמוד פנים מול פנים ממש. (פרי חיים קכ"ו)

הלכתא רבתא לשבתא

משיעורי הגאון רבי בן ציון פלמן שליט"א

הניח דף על העץ

כתב השו"ע בר"ס של"ו אין עולין באילן בין לח בין יבש, והנה אילן שנכרת ורק הגזע נשאר בגובה של ג' טפחים אם מותר לשבת עליו להשתמש בו, ע"י בערוך השולחן שם סי"ח שכתב להתיר כיון דאין בו תו צורת אילן ולא גזרו בכה"ג ע"ש. ומעשה באחד שהדביק לגזע אילן כזה דף עץ ושימש בו כשולחן, ולהנ"ל שרי להשתמש בו בשבת, והגאון מוה"ר אהרן לייב שטיינמן שליט"א אמר שאם יחבר עמודים בצדי הדף שבכחם להעמידו אף בלי הגזע אי"כ לא חשיב משתמש באילן, דאחר שאין צריך הדף לאחיזת האילן לא חשיב משתמש באילן ואף בלא קברת העה"ש שרי. (שיעורי שלמי תודה שבת – זרע עמי קכ"ה)

יומא דהילולא הגאון הגדול רבי חיים קמיל זצ"ל נלב"ע ט"ו אדר ב' תשס"ה

הגאון רבי חיים קמיל היה מתייעץ עם רבנו, ושולח אליו אנשים לעצה ותבונה. ובחנוכה תשס"א התקיים בבאר שבע סיום מסכת נזיר לכל לומדי העיר, ומרן רבנו שליט"א טרח ובא לשם, והגיע לשם גם הגר"ח זצ"ל והאריך לדבר במעלת חכמי התורה.

בדבריו הביא כי החת"ס אומר, שעיקר עוצמת הנס של חנוכה, זה להראות את כוח החכמים. כל הנס היה כדי שלא יצטרכו להדליק בשמן שנטמא ע"י עכו"ם. הטומאה הזו אינה כלל טומאה מדאורייתא אלא טומאה מדרבנן. והקב"ה שינה את כל הטבע של הבריאה. ושמן שיכול לדלוך יום אחד דלך שמונה ימים, כדי שיכולו לקיים את המצוה בלי לעבור על תקנת חכמים, ששמן שנגע בו גוי טמא מדרבנן, זה כל עוצמת הנס להראות את כוח של תורה בע"פ וזה היה עיקר המלחמה. ולמעשה כוח התורה נשאר ביד זקני וגדולי הדור.

המשיד הגר"ח וסיפר על הרב וייסמנדל זצ"ל מעסקני ההצלה הגדולים, שהיה בקי גדול בכתבי יד שסיפר, כי פעם נזדמן לו לחפש כתבי יד באוניברסיטה אוקספורד. והיה שם פרופסור זקן, גוי, שהבקיאות שלו בבבלי, ובירושלמי, רמב"ם ושולחן ערוך עם כל חלופי הגירסאות, היה מדהים. שאל הרב וייסמנדל האם נוכל לקרוא לו שר התורה? ובאר : מה הפירוש שר התורה שיש לו שייכות עם התורה. אותו פרופסור גוי יודע הרבה, אבל היכן השייכות שלו וההיתקרבות שלו לתורה. כשמדברים על כוח חכמים שהם עיני ומאורי הדור, על שרי התורה, מדברים על עוצמת השייכות עם התורה, והשתייכות הזו, זה מה שמאיר לכל הדור את הדרך. השייכות הזו שיש לשרי התורה, לגדולי הדור. זה מאיר את התורה.

הגר"ח הוסיף כי הוא זוכר שבשעתו כאשר נפטר מרן רבנו החזון איש, הספיד אותו הפונביז'ר זצ"ל. הוא אמר דברים שכולם הכירו אותו בעוצמת האמת שלהם. הוא הגדיר מהי עוצמת האבידה שהחזון איש נפטר, והוא הביא את הגמ' במועד קטן – אזל גברא דמסתפינא מיניה. כל דבר שעשו, מה אומר החזון איש על זה ומה הוא אומר על דבר אחר, וכן בכל דור ודור, גדולי הדור מעמידים את רוח התורה. לבנות תורה צריך את הרוח המיוחדת של שרי התורה. והם מעמידים את זה, והאריך שם הגר"ח במהפכה שעברה העיר באר שבע. (נתפרסם ב"ת"נ ג' טבת תשס"א)

כשהגדול תוקע

וכשהגיע רבנו פעם למסור שיחה בישיבת תפרח לפני ר"ה, הגיע הגר"ח באופן נדיר לשם כדי לשמוע את השיחה. [כי בדרך כלל היה רק מגיע לאמירת שיעוריו], ובחזור אמר שגם אם רבנו שליט"א היה אומר רק דברים פשוטים שווה היה להגיע, דהרי ידוע המליצה שאומרים "ובשופר גדול יתקע" כשהגדול תוקע בשופר התקיעה נשמעת אחרת ומלאכים יחפזון (מפי תלמידו הרה"ג ר' איתמר אלשיך שליט"א)

הספד רבנו

ובכללות השבעה לפטירתו ירד רבנו להספידו בעיר אופקים ואמר בתו"ד: מורי ורבותי. צריך להגיד כפי שאני יודע על גדולתו של הגאון והצדיק הזה אבל עד כמה שהיה גדול בתורה וביראת שמים, אני לא יכול להעריך את גדולתו. לכן רק הסתפק בקצת מילים להתחזק....

ובסיום דבריו אמר: אני לא יכול להספיד פה בגלל שאני לא ראוי לזה, עד כמה שהאיש הזה היה גדול מאוד בכל דבר בתורה ויראת שמים והתמדה שלו בלימוד התורה היתה עד... נורא ואיום, אי אפשר לתאר, לכן אני לא ראוי לדבר.

העלון יוצא ללא מטרת רווח, ואפשר לצלם לזיכוי הרבים בלבד.

להערות הארות הוספות מנויים ורעיונות ניתן לפנות keailtarog@gmail.com

לתרומות הנצחות והפצה ניתן לפנות ל 0527680034 בשעות בין הסדרים

לעילוי נשמת הרבנית זלבה גולדה לוין ע"ה בת הר"ר פישל הכהן ז"ל